

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Mevrouw C.J. Schouten
 Postbus 20401
 2500 EK DEN HAAG

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
 De heer H.M. de Jonge
 Postbus 20350
 2500 EJ Den Haag

Betreft: Ontwikkelingen nertsenbedrijven &
 Oproep tot preventief ruimen nertsenbedrijven

Gemert, 12 augustus 2020

Geachte mevrouw Schouten,
 Geachte heer De Jonge,

De afgelopen maanden zijn 29 nertsenbedrijven in Oost-Brabant en Noord-Limburg geruimd na constatering van een besmetting met het coronavirus SARS-Cov-2 dat bij mensen de ziekte COVID-19 veroorzaakt (hierna "coronavirus"). Wij maken ons als betrokken inwoners van deze regio al geruime tijd ernstig zorgen over deze situatie. Niet alleen omdat deze besmettingen leiden tot onrust onder de bevolking, maar vooral ook vanwege het potentiële risico dat eigenaren en medewerkers (onder wie arbeidsmigranten) het virus verder kunnen verspreiden.

In uw Kamerbrief van 10 juli geeft u aan dat medewerkers van een bedrijf in Landhorst COVID-19 verschijnselen hadden. Eerder hebben zich (zeer waarschijnlijk) twee besmettingen voorgedaan van nerts op mens. We wijzen u erop dat op diverse locaties waar nertsen worden gehouden arbeidsmigranten, voornamelijk uit 5.1.2a worden ingezet. Deze mensen zijn vaak gehuisvest in pensions in woonkernen waar zij dicht op elkaar wonen. Het zijn medewerkers die ook frequent kerken, supermarkten en/of terras bezoeken. Het idee dat het virus zich niet via de lucht zou verspreiden in de nabije omgeving van nertsenbedrijven is dus beslist geen garantie dat er geen verdere verspreiding van het virus kan optreden.

Het stelt ons bepaald niet gerust dat de besmettingsroute van nertsen nog steeds niet is opgehelderd. In dit verband wijzen we op enkele uitspraken van epidemioloog 5.1.2e (5.1.2e) die nauw betrokken is bij het onderzoek naar besmettingen bij nertsen. In het Eindhovens Dagblad (9 juli) noemt hij de voortgaande besmettingen onder nertsen een 'onaangename verrassing'. Verder stelt 5.1.2e dat 'de mens toch de meest waarschijnlijke bron' blijft. "Mogelijk circuleert het virus nog in een groep mensen rond nertsenbedrijven in de regio Zuidoost-Brabant en Noord-Limburg." Een hypothese die naar wij vrezen waar blijkt te zijn.

Ook de constatering van onderzoeker 5.1.2e (5.1.2e) gedaan bij Omroep Brabant (4 augustus) versterken het beeld dat de situatie allesbehalve onder controle is. 5.1.2e 5.1.2e stelt dat het nertsenbedrijf in Rijkevoort 'heel sterk positief was' en dat 'alle dieren die we daar hebben getest, besmet bleken te zijn. Dat betekent dat we er op dit bedrijf feitelijk te laat bij

waren. Het virus heeft dus langere tijd kunnen rondwaren wat het risico op verder verspreiding vergroot”, concludeert [5.1.2e](#)

De huidige meldplicht en vroege signalering gaan uit van het melden van dode dieren voor nader onderzoek. Proactief onderzoek naar de aanwezigheid van het coronavirus onder levende dieren wordt, zo ver wij kunnen nagaan, momenteel niet uitgevoerd. Althans daar wordt niet over gerapporteerd. Wij roepen u op de screening onder levende nertsen zo snel mogelijk uit te laten voeren op alle nertsbedrijven in heel Nederland.

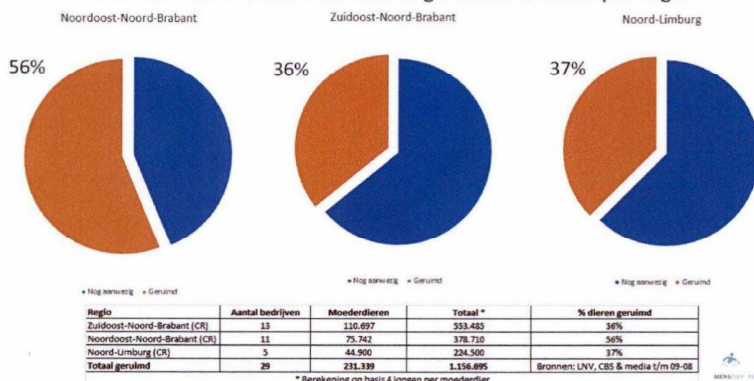
Het beeld dat de situatie niet onder controle is, blijkt ook uit het persbericht dat het ministerie van LNV en VWS op 9 augustus verspreidde naar aanleiding van twee nieuwe besmettingen in Elsendorp en Vredepeel. Daarin staat dat ‘het testen van medewerkers op nertsbedrijven nader wordt uitgewerkt in samenwerking met de GGD’. Wij vinden het onbegrijpelijk dat het snel en accuraat testen van medewerkers vier maanden na de eerste besmettingen nog steeds niet is gerealiseerd! Het mag onderhand toch duidelijk zijn dat verspreiding van het virus vooral via mensen plaatsvindt? Waarom worden of zijn medewerkers van nertsbedrijven en de huisvestingssituatie van arbeidsmigranten niet eerder getest? En afgezien daarvan: het feit dat er telkens nieuwe besmettingen worden vastgesteld, zou op zichzelf al voldoende reden moeten zijn om in te grijpen.

Daarmee komen we aan het volgende punt, het zogeheten ‘aangescherpte hygiëneprotocol’. In uw Kamerbrief van 10 juli kondigt u onder meer het volgende aan: “Belangrijke wijziging in het protocol is het verplichte gebruik van niet medische mondkapjes en gezichtsschermen door medewerkers op alle nertsbedrijven.” We horen bijna dagelijks van het RIVM dat het dragen van niet-medische mondkapjes geen (extra) bescherming biedt. Des te vreemder is het dat juist u deze niet-medische mondkapjes verplicht stelt voor alle medewerkers op nertsbedrijven. Wij kunnen dit beleid niet volgen. [5.1.2e](#): wij zijn bepaald niet verbaasd dat de besmettingen onverminderd verder gaan.

Ook het ‘onder voorwaarden’ opheffen van het vervoersverbod in uw Kamerbrief van 10 juli heeft ons onaangenaam verrast. Juist op een moment dat de besmettingsroute niet duidelijk is, is het ondanks de meldplicht en early warning systeem, onverantwoord om dieren en/of mest te transporteren. Wij brengen in herinnering dat tijdens de uitbraak van de varkenspest in 1997 in de nachtelijke uren op grote schaal dieren zijn verplaatst, waardoor de uitbraak destijds volledig uit de hand liep. We constateren dat het besluit om het verplaatsen van nertsen onder de huidige omstandigheden toe te staan vooral is ingegeven vanuit bedrijfseconomische belangen (waarbij dierenwelzijn als excuus wordt gebruikt) en niet vanuit het oogpunt van volksgezondheid. In dit verband merken we op dat bij uitbraken van andere dierziekten direct wel alle bedrijven in de wijde omgeving worden geruimd, terwijl dat in dit geval – terwijl het hier gaat om een hoog-pathogene zoönose - niet wordt gedaan. Onbegrijpelijk en onacceptabel.

Uit onze berekeningen (zie grafiek) blijkt dat t/m 9 augustus in NO-Brabant, ZO-Brabant en N-Limburg zijn respectievelijk 56%, 36% en 37% van alle nertsen geruimd. Omgerekend naar de landelijke populatie is tot dusver 29% van alle nertsen besmet en geruimd. Verdere besmettingen, ook buiten Brabant en Limburg, zijn niet uitgesloten.

Aantal met coronavirus besmette & geruimde nertsen per regio

Wij stellen vast dat alle tot dusver besmette en geruimde nertsenbedrijven op een afstand van 0,4 km tot circa 2,5 km van een woonkern zijn gelegen (overige woonhuizen in het buitengebied niet meegeteld). De gemiddelde afstand van de geruimde bedrijven tot nabijgelegen woonkernen is 1,75 km. Op dit moment zijn er nog diverse nertsenbedrijven actief die op minder dan 1 km van een woonkern liggen. Niet zelden betreft het doorgaande routes voor fietsers (onder wie schoolgaande kinderen). De onderlinge afstand tussen nertsenbedrijven is vaak maar enkele honderden meters of minder. Dit zijn risicofactoren waarmee terdege rekening gehouden dient te worden met het vochtige najaar in aantocht en – wat we allen hopen te voorkomen – een tweede coronagolf in Nederland.

Afstand besmette & geruimde nertsenbedrijven tot nabijgelegen woonkern (in km)

Gemeente	Plaats nertsenbedrijf	Afstand tot woonkern	Gemeente	Plaats nertsenbedrijf	Afstand tot woonkern
Gemert-Bakel	Milheeze	1,3	Gemert-Bakel	De Mortel	1,5
Laarbeek	Beek en Donk	1,4	Gemert-Bakel	Gemert	1,9
Gemert-Bakel	Milheeze	1,4	Sint Anthonis	Landhorst	1,8
Gemert-Bakel	De Mortel	2,2	Gemert-Bakel	Gemert	2,5
Deurne	Deurne	0,8	Gemert-Bakel	Gemert	2,5
Gemert-Bakel	Elsendorp	0,4	Venray	Vredepeel	1,7
Sint Anthonis	Landhorst	2,3	Nederweert	Ospeel	1,8
Sint Anthonis	Landhorst	2,2	Laarbeek	Aarle-Rixtel	0,9
Venray	Ysselsteyn	2,5	Sint Anthonis	Ledeacker	1,2
Sint Anthonis	Landhorst	1,7	Sint Anthonis	Westerbeek	1,7
Sint Anthonis	Landhorst	1,8	Sint Anthonis	Oploo	2,1
Uden	Volkel	1,2	Boxmeer	Rijkevoort	2,1
Venray	Castenray	1,6	Gemert-Bakel	Elsendorp	2,1
Sint Anthonis	Landhorst	1,8	Venray	Vredepeel	2,0
Gemert-Bakel	De Mortel	2,6			

Wij willen er bovendien op wijzen dat medewerkers van nertsenbedrijven tijdens het zogeheten “oogsten” (doden en slachten) intensief contact hebben met nertsen, waardoor de kans op nieuwe besmettingen van dier op mens dit najaar sterk zal toenemen met alle risico's voor andere inwoners in deze regio's. Het is algemeen bekend dat medewerkers en arbeidsmigranten die werkzaam zijn bij nertsenhouders vaak op meerdere locaties worden ingezet. Ons is echter geen informatie bekend,

waaruit blijkt dat medewerkers en arbeidsmigranten proactief en periodiek worden gescreend op aanwezigheid van het coronavirus. Nog afgezien van de doelmatigheid en het daadwerkelijk en adequaat gebruiken van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Gemeente	Aantal bedrijven	Moederdieren	Jongen *	Totaal aantal geruimd
Gemert-Bakel	10	92.707	370.828	463.535
Sint Anthonis	9	54.367	217.468	271.835
Laarbeek	2	10.990	43.960	54.950
Deurne	1	7.000	28.000	35.000
Venray	4	38.500	154.000	192.500
Nederweert	1	6.400	25.600	32.000
Uden	1	8.875	35.500	44.375
Boxmeer	1	12.500	50.000	62.500
Totaal	29	231.339	925.356	1.156.695

* Berekening op basis van 4 jongen per moederdier

Ook het aanhouden van een deel van de (besmette) moederdieren voor het fokken van een nieuwe nertsenpopulatie is risicovol en vinden wij om die reden onverantwoord. Het kan niet zo zijn dat besmette nertsenbedrijven met veel publiek geld worden geruimd om hen vervolgens dit najaar weer een doorstart te laten maken met alle risico's op het ontstaan van nieuwe brandhaarden van het coronavirus. Wij vinden het hoe dan ook onverantwoord dat dit najaar (en de jaren daarna) nertsenhouderijen in bedrijf blijven of herstarten om vervolgens potentiële virusreservoirs te vormen die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid.

Volgens de Wet publieke gezondheid zijn gemeenten verantwoordelijk voor het borgen van de lokale gezondheid. Onder de huidige omstandigheden vormen nertsenbedrijven voor gemeenten een toenemend en oncontroleerbaar probleem, waardoor zij deze taak niet meer naar behoren kunnen uitvoeren. Het kan niet zo zijn dat de rijksoverheid deze problematiek laat voortbestaan en op het bord van gemeenten legt.

Het argument dat u geen juridische middelen zou hebben om dit te verhinderen, klinkt bepaald niet overtuigend. Als heel Nederland wordt platgelegd via een 'intelligente lockdown', dan verwachten wij een intelligente oplossing van u ter bescherming van de volksgezondheid. Als dat niet zou kunnen, zegt dat vooral iets over de huidige wet- en regelgeving, waarin economische belangen van een selecte groep bedrijven kennelijk zwaarder wegen dan onze volksgezondheid.

Resumerend stellen we vast dat het tot dusver gevoerde beleid niet heeft geleid tot het beëindigen van besmettingen op nertsenbedrijven. Een ontwikkeling waarover wij allerm minst verbaasd zijn. Reeds in mei, juni en juli hebben we hier nadrukkelijk voor gewaarschuwd. Om nieuwe besmettingen te voorkomen, roepen wij u, minister Schouten en minister De Jonge, met nadruk op om zo snel mogelijk over te gaan tot het preventief ruimen van alle nertsenbedrijven; te beginnen in Oost-Brabant en Noord-Limburg. Verder verwachten wij dat er zo snel mogelijk een adequate regeling komt om hoe dan ook een herstart van nertsenbedrijven dit najaar te voorkomen. Wij stellen ons wat dit betreft op het standpunt dat het in bedrijf houden c.q. laten herstarten van nertsenbedrijven vanuit het oogpunt van de volksgezondheid onverantwoord en onacceptabel is zolang er geen humaan en veterinair vaccin beschikbaar is.

Wij vertrouwen erop dat u het beschermen van onze volksgezondheid serieus neemt en daarnaar zult handelen.

Hoogachtend,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Medeondertekenaars:

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Een kopie van deze brief is gezonden naar:

- Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Vaste Kamercommissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Veiligheidsregio Limburg-Noord

530021

#0000#00#X0X0E8X# JJIXH

PICKL 214090
12-08-20 13:29
NEDERLAND

€ 1,82

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
De heer H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

VOLKSGEZONDHEID
WELZIJN EN SPORT
13 AUG. 2020
SCANPLAZA

